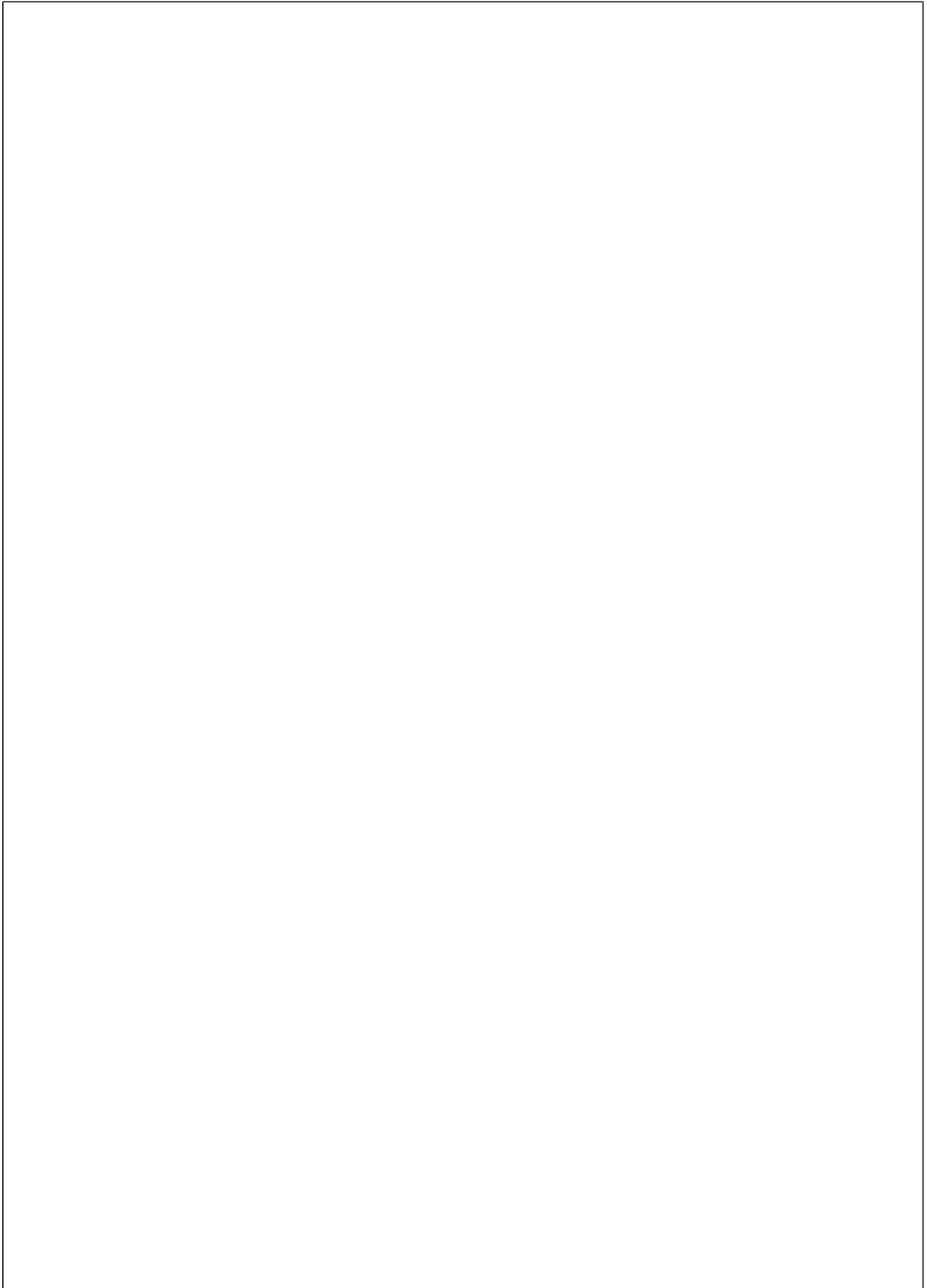

Instytut Pamięci Narodowej

<https://ipn.gov.pl/pl/aktualnosci/231882,Otwarcie-wystawy-O-dusze-i-charakter-Narodu-Polskiego-Zrzeszenie-Wolnosc-i-Nieza.html>
28.02.2026, 09:35

[Następny](#)

[Powrót](#)

Otwarcie wystawy „O duszę i charakter Narodu Polskiego. Zrzeszenie Wolność i Niezawisłość” – Kraków, 20 października 2025

W wernisażu wystawy „O duszę i charakter Narodu Polskiego. Zrzeszenie Wolność i Niezawisłość”, który odbył się w Muzeum Armii Krajowej w Krakowie udział wziął zastępca prezesa IPN dr hab. Karol Polejowski.

20.10.2025

[Wolność i Niezawisłość](#)

Wystawa „O duszę i charakter Narodu Polskiego. Zrzeszenie Wolność i Niezawisłość” przedstawia genezę Zrzeszenia, główne kierunki działalności oraz represje, jakie spadły na jego działaczy. Osobno pokazano miejsce Zrzeszenia w pamięci społecznej. W specjalnie zaaranżowanej przestrzeni w Muzeum Armii Krajowej oprócz plasz wystawowych można zobaczyć szereg artefaktów: oryginalne numery podziemnych pism i ulotek, fałszywe dokumenty, a także tak wyjątkowe eksponaty, jak gryps z więzienia ostatniego prezesa WiN Łukasza Cieplińskiego „Pługa” i pistolet ostatniego zabitego w walce partyzanta, byłego żołnierza oddziału partyzanckiego WiN, Józefa Franczaka „Lalusia”.

Zastępca prezesa IPN dr hab. Karol Polejowski, w swym przemówieniu zwrócił się do obecnej podczas wydarzenia młodzieży:

- Jeżeli chcecie zrozumieć dlaczego przygotowujemy takie wystawy i przywołujemy z przeszłości tych, którzy okazali się niezłomni w swojej miłości do Polski, bardzo często za cenę życia, to robimy to po to, aby Wam pokazać, że kiedyś, nie tak dawno, wasi dziadkowie o tę wolność musieli walczyć. Pokazujemy wam, że istnieje ciągłość dziejów narodu polskiego.

- A to, że dzisiaj jesteśmy wolni, zawdzięczamy między innymi tym, którzy osiemdziesiąt lat temu powołali do życia Zrzeszenie Wolność i Niezawisłość. To oni nieśli ideę wolnej Polski. To oni prześladowani, bici, często mordowani, pozostali nieugięci!

W wydarzeniu uczestniczyli m.in. dyrektor Muzeum AK dr Jarosław Szarek, dyrektor Muzeum Żołnierzy Wyklętych i Więźniów Politycznych PRL w Warszawie Adrianna Garnik i dyrektor krakowskiego Oddziału IPN dr hab. Filip Musiał.

Zastępca dyrektora krakowskiego oddziału IPN Cecylia Radoń odczytała zebrany list skierowany przez wicepremiera, ministra Obrony Narodowej Władysława Kosiniaka-Kamysza.

Po zakończeniu części oficjalnej, dr Michał Wenklar, zastępca dyrektora IPN w Krakowie oraz dr Krzysztof Pięciak z krakowskiego oddziału Instytutu oprowadzili gości po wystawie.

Otwarcie wystawy „O duszę i charakter Narodu Polskiego. Zrzeszenie Wolność i Niezawisłość” – Kraków, 20 października 2025. Fot. Sławek Kasper (IPN)

Otwarcie wystawy „O duszę i charakter Narodu Polskiego. Zrzeszenie Wolność i Niezawisłość” – Kraków, 20 października 2025. Fot. Sławek Kasper (IPN)

Otwarcie wystawy „O duszę i charakter Narodu Polskiego. Zrzeszenie Wolność i Niezawisłość” – Kraków, 20 października 2025. Fot. Sławek Kasper (IPN)

Otwarcie wystawy „O duszę i charakter Narodu Polskiego. Zrzeszenie Wolność i Niezawisłość” – Kraków, 20 października 2025. Fot. Sławek Kasper (IPN)

Otwarcie wystawy „O duszę i charakter Narodu Polskiego. Zrzeszenie Wolność i Niezawisłość” – Kraków, 20 października 2025. Fot. Sławek Kasper (IPN)

Otwarcie wystawy „O duszę i charakter Narodu Polskiego. Zrzeszenie Wolność i Niezawisłość” – Kraków, 20 października 2025. Fot. Sławek Kasper (IPN)

W tym roku przypada 80. rocznica powołania Zrzeszenia „Wolność i Niezawisłość”. Z tej okazji

Instytut Pamięci Narodowej postanowił zorganizować wspólnie z Muzeum Armii Krajowej w Krakowie oraz Muzeum Żołnierzy Wyklętych i Więźniów Politycznych PRL w Warszawie wystawę zatytułowaną „O duszę i charakter Narodu Polskiego. Zrzeszenie Wolność i Niezawisłość”. Partnerem projektu jest Zarząd Obszaru Południowego Zrzeszenia WiN w Krakowie.

Zrzeszenie WiN było najważniejszą i najliczniejszą organizacją powojennego podziemia zbrojnego, wywodzącą się wprost z AK. Zostało powołane do życia 2 września 1945 r. przez pięciu oficerów byłej Komendy Głównej AK, z płk. Janem Rzepeckim na czele. Głównym założeniem Zrzeszenia było przeformatowanie poakowskiej konspiracji zbrojnej na konspiracyjną działalność polityczną. Wobec powstania na mocy postanowień jałtańskich Tymczasowego Rządu Jedności Narodowej, uznanego przez aliantów zachodnich, twórcy WiN stwierdzili, że szersza walka zbrojna może prowadzić do represji, a szansę dla uratowania suwerenności i demokracji stanowią zapowiedziane wybory do Sejmu Ustawodawczego. Zrzeszenie miało więc skoncentrować się na konspiracyjnej działalności propagandowej i informacyjnej. Wobec komunistycznych represji prowadziło jednak działania z zakresu samoobrony, z czasem podporządkował mu się też szereg oddziałów i zgrupowań partyzanckich. Kierowali Zrzeszeniem kolejno Jan Rzepecki, Franciszek Niepokólczycki, Wincenty Kwieciński i Łukasz Ciepliński.

Przez ponad dwa lata Zrzeszenie stanowiło najważniejszego konspiracyjnego przeciwnika komunistów. Było dla powojennego podziemia tym, czym Armia Krajowa dla oporu z czasów wojny. Nie udało się jednak uniknąć sterroryzowania społeczeństwa i sfalszowania wyborów. Pomimo fiaska pierwotnych założeń WiN kontynuował działalność, trwając w konspiracji, informując świat o sytuacji w kraju i oczekując na zmianę sytuacji międzynarodowej. Ostatni, IV Zarząd Główny Zrzeszenia został rozbity w listopadzie 1947 r. Zamordowanie 1 marca 1951 r. prezesa Łukasza Cieplińskiego wraz z towarzyszami z IV Zarządu Głównego WiN, stało się podstawą do ustanowienia 1 marca Narodowym Dniem Pamięci „Żołnierzy Wyklętych”.

- Scenariusz wystawy: dr Dawid Golik, dr hab. Filip Musiał, dr Krzysztof Pięciak, dr Michał Wenklar, współpraca Tomasz Maniewski
- Koncepcja plastyczna: Tomasz Maniewski
- Recenzent: dr Wojciech Frazik
- Recenzja plastyczna: Dominika Szczałba-Żegleń
- Tłumaczenie: Paulina Chołda
- Lektor: Jan Wróblewski
- Kurator wystawy w Muzeum AK: Arkadiusz Bąk

Polecamy:

- [Artykuły na portalu przystanekhistoria.pl](http://przystanekhistoria.pl)
- [Wystawa elementarna IPN - Zrzeszenie „Wolność i Niezawisłość”](#)
- [Do pobrania artykuł: Wojciech Frazik: Wyborów sfalszować nie damy! Zrzeszenie „Wolność i Niezawisłość”](#)
- [„Biuletyn IPN” nr 9/2020 - Nowe spojrzenie na WiN](#)
- [Publikacja: Zrzeszenie „Wolność i Niezawisłość” 1945-1948](#)
- [Publikacja: W kleszczach totalitaryzmów. Łukasz Ciepliński \(1913-1951\). Tom I. Prawość i męstwo](#)
- [Publikacja: Władysław Siła-Nowicki. Żołnierz i konspirator 1939-1956](#)
- [Publikacja: Konspiracja i opór społeczny w Polsce 1944-1956. Słownik biograficzny, t. V](#)
- [Komiks: Wojenna odyseja Antka Srebrnego 1939-1946. Zeszyt 9. W matni 1946 r.](#)

[Poprzedni Strona](#)

[Następny Strona](#)

Kraków

Kraków

Wolność i Niezawisłość

Wystawa